

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (sedmi senat)

z dne 5. oktobra 2023*

„Predhodno odločanje – Varstvo potrošnikov – Direktiva 2011/83/EU – Pravice potrošnikov – Potrošnikovo naročniško razmerje za učno platformo – Samodejno podaljšanje pogodbe – Pravica do odstopa od pogodbe“

V zadevi C-565/22,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Oberster Gerichtshof (vrhovno sodišče, Avstrija) z odločbo z dne 20. julija 2022, ki je na Sodišče prispela 26. avgusta 2022, v postopku

Verein für Konsumenteninformation

proti

Sofatutor GmbH,

SODIŠČE (sedmi senat),

v sestavi M. L. Arastey Sahún (poročevalka), predsednica senata, F. Biltgen in J. Passer, sodnika,

generalni pravobranilec: A. M. Collins,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Verein für Konsumenteninformation S. Langer, Rechtsanwalt,
- za Sofatutor GmbH M. Görg, Rechtsanwalt,
- za nizozemsko vlado K. Bulterman in A. Hanje, agentki,
- za Evropsko komisijo I. Rubene in E. Schmidt, agentki,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

* Jezik postopka: nemščina.

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 9(1) Direktive 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o pravicah potrošnikov, spremembi Direktive Sveta 93/13/EGS in Direktive 1999/44/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Sveta 85/577/EGS in Direktive 97/7/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL 2011, L 304, str. 64).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Verein für Konsumenteninformation (združenje za obveščanje potrošnikov, Avstrija) (v nadaljevanju: VKI) in Sofatutor GmbH, družbo nemškega prava, v zvezi z zahtevo združenja VKI, naj se tej družbi naloži, naj potrošnike obvesti o pogojih, rokih in postopkih uresničevanja njihove pravice do odstopa od pogodbe, sklenjene na daljavo.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V uvodni izjavi 37 Direktive 2011/83 je navedeno:

„Potrošnik pri prodaji na daljavo ne more videti blaga[, ki ga kupi,] pred sklenitvijo pogodbe, zato bi moral imeti pravico do odstopa od pogodbe. Iz istega razloga bi moral imeti potrošnik možnost, da kolikor je potrebno preskusi in pregleda blago, ki ga je kupil, da se prepriča o naravi, lastnostih in delovanju blaga. V primeru pogodb, sklenjenih zunaj poslovnih prostorov, bi potrošnik moral imeti pravico do odstopa od pogodbe zaradi morebitnega elementa presenečenja in/ali psihološkega pritiska. Z odstopom od pogodbe bi morala prenehati veljati obveznost pogodbenih strank glede izpolnitve pogodbe.“

- 4 Člen 2 te direktive, naslovljen „Opredelitve pojmov“, v točki 7 opredeljuje „pogodbo, sklenjeno na daljavo“, tako:

„V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

[...]

7. „pogodba, sklenjena na daljavo“, pomeni vsako pogodbo, sklenjeno med trgovcem [in] potrošnikom v okviru organizirane prodaje na daljavo ali sistema izvajanja storitev brez hkratne fizične navzočnosti trgovca in potrošnika ter z izključno uporabo enega ali več sredstev za komuniciranje na daljavo do trenutka sklenitve pogodbe in vključno z njim“.

- 5 Člen 4 navedene direktive, naslovljen „Raven uskladitve [harmonizacije]“, določa:

„Države članice v svojem nacionalnem pravu ne ohranijo ali uvedejo določb, ki se razlikujejo od določb iz te direktive, vključno z bolj ali manj strogimi določbami za zagotavljanje različne ravni varstva potrošnikov, razen če v tej direktivi ni določeno drugače.“

- 6 Člen 6 navedene direktive, naslovljen „Obveznosti glede informacij v zvezi s pogodbami, sklenjenimi na daljavo ali zunaj poslovnih prostorov“, v odstavku 1 določa:

„Preden pogodba, sklenjena na daljavo ali zunaj poslovnih prostorov, ali kaka druga podobna ponudba, potrošnika zavezuje, trgovec potrošniku na jasen in razumljiv način zagotovi naslednje informacije:

[...]

- (e) celotno ceno blaga ali storitev, vključno z davki, ali kadar je cena zaradi narave blaga ali storitev taka, da jo je nemogoče razumno izračunati vnaprej, način, na katerega se cena izračuna, po potrebi vključno z dodatnimi prevoznimi, dostavnimi ali poštnimi stroški in vsemi drugimi stroški, ali kadar teh stroškov ni mogoče razumno izračunati vnaprej, dejstvo, da bo take dodatne stroške morda treba plačati. [...]

[...]

- (h) kadar obstaja pravica do odstopa od pogodbe, pogoje, rok in postopke za uveljavljanje te pravice v skladu s členom 11(1) ter vzorčni odstopni obrazec iz Priloge I(B);

[...]

- (o) trajanje pogodbe, kadar je to primerno, ali če gre za pogodbo za nedoločen čas ali pogodbo, ki se samodejno podaljšuje, pogoje za odpoved pogodbe;

[...]“

- 7 Člen 8 Direktive 2011/83, naslovljen „Formalne obveznosti v zvezi s pogodbami, sklenjenimi na daljavo“, določa:

„1. Pri pogodbah, sklenjenih na daljavo, trgovec potrošniku na način, primeren za uporabljeno sredstvo za komuniciranje na daljavo, zagotovi ali da na voljo informacije iz člena 6(1), ki so napisane v preprostem in razumljivem jeziku. V kolikor so te informacije zagotovljene na trajnem nosilcu podatkov, morajo biti čitljive.

2. Če pogodba, sklenjena na daljavo, ki naj bi bila sklenjena z uporabo elektronskih sredstev, potrošnika obvezuje k plačilu, trgovec potrošnika neposredno preden potrošnik odda svoje naročilo[,] jasno in v vidni obliki opozori na informacije iz točk (a), (e), (o) in (p) člena 6(1).

Trgovec zagotovi, da potrošnik ob oddaji svojega naročila izrecno potrdi, da je z oddajo naročila povezana obveznost plačila. Če je treba za oddajo naročila pritisniti na gumb ali aktivirati drugo podobno funkcijo, morata biti gumb oziroma podobna funkcija preprosto označena z besedami ‚naročilo z obveznostjo plačila‘ ali z drugo ustrezno nedvoumno izjavo, s katero se pojasni, da je z oddajo naročila povezana obveznost plačila trgovcu. Če trgovec ne upošteva tega pododstavka, potrošnik ni vezan na pogodbo ali naročilo.

[...]

8. Kadar potrošnik želi, da se opravljanje storitev ali dobava vode, plina ali električne energije, če se ti ne prodajajo v omejeni prostornini ali določeni količini, ali daljinskega ogrevanja, začne v odstopnem roku iz člena 9(2), trgovec zahteva, da potrošnik za to izrecno zaprosi.

[...]“

8 Člen 9 te direktive, naslovljen „Pravica do odstopa od pogodbe“, določa:

„1. Razen kadar se uporabljajo izjeme iz člena 16, ima potrošnik na voljo 14 dni, da brez obrazložitve odstopi od pogodbe, sklenjene na daljavo ali zunaj poslovnih prostorov, ne da bi imel zaradi tega poleg stroškov iz člena 13(2) in člena 14 še druge stroške.

2. Brez poseganja v člen 10 se odstopni rok iz odstavka 1 tega člena izteče po 14 dneh:

(a) pri pogodbah o opravljanju storitev, od dneva sklenitve pogodbe;

[...]

(c) pri pogodbah o dobavi [...] digitalne vsebine, ki se ne dostavi na otipljivem nosilcu podatkov, od dneva sklenitve pogodbe.

3. Države članice pogodbenim strankam ne smejo prepovedati izvajanja njihovih pogodbenih obveznosti v času odstopnega roka. [...]“

9 Člen 10 navedene direktive, naslovljen „Opustitev informiranja o pravici do odstopa od pogodbe“, določa:

„1. Če trgovec potrošniku ni predložil informacij o pravici do odstopa od pogodbe, kakor zahteva točka (h) člena 6(1), se odstopni rok izteče 12 mesecev po začetnem odstopnem roku, določenem v skladu s členom 9(2).

2. Če je trgovec potrošniku informacije iz odstavka 1 tega člena zagotovil v 12 mesecih od dneva iz člena 9(2), se odstopni rok izteče 14 dni od dneva, ko potrošnik prejme te informacije.“

10 Člen 11 iste direktive, naslovljen „Uveljavljanje pravice do odstopa od pogodbe“, v odstavku 1 določa:

„Potrošnik pred iztekom odstopnega roka trgovca obvesti o svoji odločitvi, da odstopa od pogodbe. V ta namen lahko:

(a) uporabi vzorčni odstopni obrazec iz Priloge I(B) ali

(b) poda katero koli drugo nedvoumno izjavo, v kateri navede svojo odločitev o odstopu od pogodbe.

[...]“

- 11 Člen 12 Direktive 2011/83, naslovljen „Učinki odstopa od pogodbe“, določa:
- „Z uveljavitvijo pravice do odstopa od pogodbe prenehajo obveznosti pogodbenih strank:
- (a) izvajanje pogodbe, sklenjene na daljavo ali zunaj poslovnih prostorov, ali
 - (b) sklenitev pogodbe na daljavo ali zunaj poslovnih prostorov, kadar je ponudbo dal potrošnik.“
- 12 Člen 14 te direktive, naslovljen „Obveznosti potrošnika v primeru odstopa od pogodbe“, določa:
- „[...]
3. Če potrošnik uveljavlja pravico do odstopa od pogodbe po tem, ko je vložil zahtevo v skladu s členom 7(3) ali členom 8(8), trgovcu plača znesek, ki je sorazmeren s storitvami, opravljenimi do trenutka, ko je potrošnik trgovca obvestil, da uveljavlja navedeno pravico, v primerjavi s celotnim obsegom pogodbe. Sorazmerni znesek, ki ga mora potrošnik plačati trgovcu, se izračuna na podlagi skupne cene, dogovorjene v pogodbi. Če je skupna cena pretirana, se na podlagi tržne vrednosti opravljenih storitev izračuna sorazmerni znesek.
4. Potrošnik ne nosi nobenih stroškov za:
- (a) izvedbo storitev, dobavo vode, plina ali električne energije, če se ti ne prodajajo v omejeni prostornini ali določeni količini, ali daljinskega ogrevanja, ki so delno ali v celoti izvedene v odstopnem roku, kadar:
 - (i) trgovec ni zagotovil informacij v skladu s točkama (h) ali (j) člena 6(1), ali
 - (ii) potrošnik ni izrecno zahteval, da se opravljanje storitve začne v odstopnem roku v skladu s členom 7(3) in členom 8(8), ali
 - (b) celotno ali delno dobavo digitalne vsebine, ki se ne dostavi na otipljivem nosilcu podatkov, kadar:
 - (i) potrošnik ni podal izrecnega predhodnega soglasja, da se izvajanje storitve začne pred iztekom 14-dnevnega roka iz člena 9, ali
 - (ii) potrošnik ni potrdil, da s soglasjem izgubi pravico do odstopa od pogodbe, ali
 - (iii) trgovec ni zagotovil potrčila v skladu s členom 7(2) ali členom 8(7).
5. Z izjemo tega, kar je določeno v členu 13(2) in v tem členu, potrošnik z uveljavljanjem pravice do odstopa od pogodbe ne prevzema nobenih obveznosti.“

Avstrijsko pravo

- 13 Člen 4(1) Fern- und Auswärtsgeschäfte-Gesetz (zakon o pogodbah, sklenjenih na daljavo ali zunaj poslovnih prostorov) z dne 26. maja 2014 (BGBl. I, 33/2014, v nadaljevanju: FAGG) določa:
- „Preden pogodba ali izjava, ki izraža voljo za sklenitev pogodbe, potrošnika zavezuje, mu trgovec na jasen in razumljiv način zagotovi naslednje informacije:
- [...]

8. kadar obstaja pravica do odstopa od pogodbe, o pogojih, rokih in postopkih za uveljavljanje te pravice, in sicer z zagotovitvijo vzorčnega odstopnega obrazca iz Priloge I(B),

[...]

14. trajanje pogodbe, kadar je to primerno, ali če gre za pogodbo za nedoločen čas ali pogodbo, ki se samodejno podaljšuje, pogoje za odpoved pogodbe,

[...]“

14 Člen 11(1) FAGG določa:

„Potrošnik ima na voljo 14 dni, da brez obrazložitve odstopi od pogodbe, sklenjene na daljavo ali zunaj poslovnih prostorov.“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 15 Družba Sofatutor upravlja spletne platforme za učenje, namenjene učencem osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja. Svoje storitve ponuja na celotnem avstrijskem ozemlju in tako vzpostavlja pravna razmerja s potrošniki, ki imajo stalno ali običajno prebivališče v Avstriji. Družba Sofatutor sklepa pogodbe, ki temeljijo na njenih splošnih pogojih poslovanja.
- 16 Ti splošni pogoji določajo, da se ob prvi sklenitvi naročniškega razmerja na teh platformah lahko storitev brezplačno testira 30 dni od sklenitve pogodbe in se naročniško razmerje odpove brez odpovednega roka kadar koli v tem obdobju. Navedeni splošni pogoji prav tako določajo, da postane naročniško razmerje plačljivo šele po izteku teh 30 dni in da, če se v teh 30 dneh ne odpove, začne teči obdobje plačljivega naročniškega razmerja, dogovorjeno ob vpisu.
- 17 V primeru, da se obdobje plačljivega naročniškega razmerja izteče, ne da bi družba Sofatutor ali potrošnik pravočasno odpovedala pogodbo, se zadevno naročniško razmerje v skladu s splošnimi pogoji poslovanja samodejno podaljša za določen čas.
- 18 Družba Sofatutor ob sklenitvi pogodbe na daljavo potrošnike obvesti o pravici do odstopa od pogodbe, ki jo imajo na podlagi te sklenitve.
- 19 Združenje VKI meni, da ima potrošnik v skladu s členom 9 Direktive 2011/83 in FAGG pravico do odstopa od pogodbe ne le za sklenitev brezplačnega testnega naročniškega razmerja za 30 dni, ampak tudi za spremembo tega razmerja v standardno naročniško razmerje in za njegovo podaljšanje.
- 20 V teh okoliščinah je združenje VKI pri Handelsgericht Wien (gospodarsko sodišče na Dunaju, Avstrija) vložilo predlog, naj se družbi Sofatutor v okviru njenih poslovnih odnosov s potrošniki v primeru podaljšanja pogodbe za določen čas, sklenjene na daljavo, odredi, naj te potrošnike jasno in razumljivo obvesti o pogojih, rokih in postopkih za uveljavljanje njihove pravice do odstopa od te pogodbe, tako da se da na voljo vzorčni odstopni obrazec ali da se uporabijo podobne prakse.
- 21 Navedeno sodišče je s sodbo z dne 23. junija 2021 temu predlogu ugodilo.

- 22 Oberlandesgericht Wien (višje deželno sodišče na Dunaju, Avstrija), pri katerem je družba Sofatutor vložila pritožbo zoper to sodbo, je s sodbo z dne 18. marca 2022 navedeno sodbo spremenilo, tako da je navedeni predlog meritorno zavrnilo.
- 23 Združenje VKI je nato zoper to sodbo vložilo revizijo pri predložitvenem sodišču, Oberster Gerichtshof (vrhovno sodišče, Avstrija).
- 24 Navedeno sodišče po eni strani ugotavlja, da, kot je razvidno iz pripravljanih dokumentov v zvezi s členom 11 FAGG, pravica do odstopa od pogodbe ni omejena na prvo sklenitev pogodbe med trgovcem in potrošnikom. Nasprotno, tudi podaljšanje obstoječega pogodbenega razmerja, ki pa je časovno omejeno, ali bistvena sprememba tega pogodbenega razmerja, če sta pogodbeni razmerji sklenjeni na daljavo ali zunaj poslovnih prostorov, naj bi lahko bili predmet FAGG in bi posledično potrošnik lahko imel pravico do odstopa v zvezi s tem podaljšanjem ali to spremembo.
- 25 Po drugi strani se sklicuje na sodbo z dne 18. junija 2020, Sparkasse Südholstein (C-639/18, EU:C:2020:477), s katero je Sodišče razsodilo, da je treba člen 2(a) Direktive 2002/65/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. septembra 2002 o trženju finančnih storitev potrošnikom na daljavo in o spremembi Direktive Sveta 90/619/EGS ter direktiv 97/7/ES in 98/27/ES (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 4, str. 321) razlagati tako, da aneks k posojilni pogodbi ne spada pod pojem „pogodba o finančnih storitvah“ v smislu te določbe, kadar se z aneksom zgolj spreminja prvotno dogovorjena obrestna mera, ne da bi se podaljšalo trajanje posojila ali spremenil njegov znesek, in če je bila s prvotnimi določili posojilne pogodbe predvidena sklenitev takega aneksa oziroma, če do tega ne pride, uporaba spremenljive obrestne mere.
- 26 V teh okoliščinah je Oberster Gerichtshof (vrhovno sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba člen 9(1) Direktive [2011/83] razlagati tako, da ima potrošnik pri „samodejnem podaljšanju“ [člen 6(1)(o) navedene direktive] pogodbe, sklenjene na daljavo, ponovno pravico do odstopa od pogodbe?“

Vprašanje za predhodno odločanje

- 27 Predložitveno sodišče s svojim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 9(1) Direktive 2011/83 razlagati tako, da je pravica potrošnika do odstopa od pogodbe, sklenjene na daljavo, zagotovljena samo enkrat v zvezi s pogodbo, ki se nanaša na opravljanje storitev in za potrošnika določa začetno brezplačno obdobje, ki mu, če potrošnik v tem obdobju ne odpove pogodbe ali ne odstopi od pogodbe, sledi plačljivo obdobje, ki se, če ta pogodba ni bila odpovedana, samodejno podaljša za določen čas, ali tako, da ima potrošnik pravico odstopiti od pogodbe v vsaki od teh faz preoblikovanja in podaljšanja navedene pogodbe.
- 28 Najprej je treba poudariti, da je bila Direktiva 2011/83 spremenjena z Direktivo (EU) 2019/2161 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2019 o spremembi Direktive Sveta 93/13/EGS in direktiv 98/6/ES, 2005/29/ES ter 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta zaradi boljšega izvrševanja in posodobitve pravil Unije o varstvu potrošnikov (UL 2019, L 328, str. 7). Vendar Direktiva 2019/2161, ki je začela veljati 7. januarja 2020, države članice zavezuje, da njene določbe prenesejo v svoje pravne rede do 28. novembra 2021 in jih uporabljajo od 28. maja 2022. Ker je Handelsgericht Wien (gospodarsko sodišče na Dunaju) o sporu o glavni

stvari na prvi stopnji odločilo 23. junija 2021 in ker se predložitveno sodišče nikjer ne sklicuje na nacionalne določbe, ki so bile sprejete zaradi prenosa Direktive 2019/2161 v avstrijski pravni red, je treba ugotoviti, da se v obravnavani zadevi še naprej uporablja Direktiva 2011/83 v različici, ki z Direktivo 2019/2161 ni bila spremenjena.

- 29 V skladu s tem pojasnilom je treba opozoriti, da ima potrošnik v skladu s členom 9(1) Direktive 2011/83, razen kadar se uporabljajo izjeme iz člena 16 te direktive, na voljo 14 dni, da brez obrazložitve odstopi od pogodbe, sklenjene na daljavo ali zunaj poslovnih prostorov, ne da bi imel zaradi tega poleg stroškov iz člena 13(2) in člena 14 te direktive še druge stroške.
- 30 Člen 9(2)(a) in (c) navedene direktive določa, da se brez poseganja v člen 10 te direktive pri pogodbah o opravljanju storitev in pri pogodbah o dobavi digitalne vsebine, ki se ne dobavi na otipljivem nosilcu podatkov, ta odstopni rok izteče po 14 dneh od dneva sklenitve pogodbe.
- 31 Iz člena 11(1) Direktive 2011/83 izhaja, da mora potrošnik, če želi uveljavljati pravico do odstopa od pogodbe, pred iztekom tega roka trgovca obvestiti o svoji odločitvi, da odstopa od pogodbe. V tej določbi je natančneje določeno, da potrošnik lahko za to uporabi vzorčni odstopni obrazec iz Priloge I(B) k tej direktivi ali pa poda katero koli drugo nedvoumno izjavo, v kateri navede to odločitev.
- 32 V skladu s členom 12(a) navedene direktive z uveljavitvijo pravice do odstopa od pogodbe preneha obveznost pogodbenih strank glede izvajanja pogodbe, sklenjene na daljavo ali zunaj poslovnih prostorov.
- 33 Ena od posledic obstoja pravice potrošnika do odstopa od take pogodbe je obveznost informiranja iz člena 6(1)(h) Direktive 2011/83. V skladu s to določbo mora trgovec potrošniku, preden pogodba, sklenjena na daljavo ali zunaj poslovnih prostorov, ali kaka druga podobna ponudba potrošnika začne zavezovati, na jasn in razumljiv način zagotoviti informacije o pogojih, rokih in postopkih za uveljavljanje pravice do odstopa od pogodbe v skladu s členom 11(1) te direktive ter vzorčni odstopni obrazec iz Priloge I(B) k navedeni direktivi.
- 34 V zvezi s tem je treba spomniti, da je ob upoštevanju pomembnosti, ki jo ima pravica do odstopa od pogodbe za varstvo potrošnika, predpogodbena informacija glede te pravice za potrošnika temeljnega pomena in mu omogoča, da jasno sprejme odločitev, ali bo s trgovcem sklenil pogodbo na daljavo. Potrošnik se mora, da bi lahko popolnoma izkoristil to informacijo, vnaprej seznaniti s pogoji, rokom in postopki za uveljavljanje navedene pravice (sodba z dne 23. januarja 2019, Walbusch Walter Busch, C-430/17, EU:C:2019:47, točka 46).
- 35 Poleg tega je namen člena 6(1) Direktive 2011/83 med drugim zagotoviti, da se potrošniku pred sklenitvijo pogodbe posredujejo informacije, potrebne za pravilno izpolnitev te pogodbe in zlasti za uveljavljanje njegovih pravic, zlasti njegove pravice do odstopa od pogodbe (glej v tem smislu sodbo z dne 10. julija 2019, Amazon EU, C-649/17, EU:C:2019:576, točka 43).
- 36 V obravnavanem primeru je v postopku v glavni stvari namen tožbe združenja VKI, da se družbi Sofatutor v okviru njenih poslovnih odnosov s potrošniki v primeru podaljšanja pogodbe za določen čas, sklenjene na daljavo, odredi, naj te potrošnike jasno in razumljivo obvesti o pogojih, rokih in postopkih za uveljavljanje njihove pravice do odstopa od te pogodbe, tako da se da na voljo vzorčni odstopni obrazec ali da se uporabijo podobne prakse.

- 37 Iz predložitvene odločbe je razvidno, da je avstrijski zakonodajalec člen 9(1) Direktive 2011/83 prenesel v avstrijski pravni red s sprejetjem člena 11(1) FAGG, ki določa, da lahko potrošnik v 14 dneh odstopi od pogodbe, sklenjene na daljavo ali zunaj poslovnih prostorov, ne da bi moral svojo odločitev obrazložiti. Ugotoviti je treba, da besedilo zadnjenavedene določbe ne daje odgovora na vprašanje, ali ima potrošnik tako pravico do odstopa od pogodbe samo enkrat na podlagi sklenitve pogodbe ali pa ima to pravico ponovno ob podaljšanju te pogodbe, kakršno je to v postopku v glavni stvari.
- 38 Ker pa gre pri Direktivi 2011/83 v skladu z njenim členom 4 za načeloma popolno harmonizacijo zakonodaje držav članic, obseg in pogoji za uveljavljanje pravice do odstopa od pogodbe iz člena 9(1) te direktive določajo obseg in pogoje pravice do odstopa od pogodbe, določene z nacionalnimi predpisi, s katerimi je bila ta določba prenesena v pravni red držav članic.
- 39 Kar zadeva cilj pravice do odstopa od pogodbe, naj bi ta izravnal slabši položaj, ki za potrošnika izhaja iz pogodbe, sklenjene na daljavo, tako da mu daje primeren rok za razmislek, med katerim lahko kupljeno blago pregleda in preizkusi (sodba z dne 27. marca 2019, slewo, C-681/17, EU:C:2019:255, točka 33 in navedena sodna praksa).
- 40 Ta ugotovitev je podprta z uvodno izjavo 37 Direktive 2011/83, v kateri je navedeno, da bi moral imeti potrošnik pravico do odstopa od pogodbe, saj „pri prodaji na daljavo ne more videti blaga[, ki ga kupi,] pred sklenitvijo pogodbe“. V skladu s to uvodno izjavo „[bi iz] istega razloga potrošnik [moral imeti] možnost, da kolikor je potrebno preskusi in pregleda blago, ki ga je kupil, da se prepriča o naravi, lastnostih in delovanju blaga“.
- 41 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da je rok za premislek, odobren potrošniku, utemeljen z istimi cilji tako pri prodaji blaga kot pri opravljanju storitev.
- 42 Po eni strani je namen pravice do odstopa od pogodbe potrošniku omogočiti, da se pravočasno seznaní z značilnostmi storitve, ki je predmet zadevne pogodbe. Po drugi strani pa ta pravica spodbuja informirano odločanje potrošnika ob upoštevanju vseh pogodbenih pogojev in posledic sklenitve zadevne pogodbe, kar mu omogoča, da se odloči, ali se želi pogodbeno vezati s trgovcem (glej v tem smislu sodbi z dne 23. januarja 2019, Walbusch Walter Busch, C-430/17, EU:C:2019:47, točka 36, in z dne 10. julija 2019, Amazon EU, C-649/17, EU:C:2019:576, točka 43).
- 43 V obravnavanem primeru je iz predložitvene odločbe razvidno, da je opravljanje storitev iz postopka v glavni stvari 30 dni brezplačno in se, če potrošnik v teh 30 dneh ne odpove pogodbe ali odstopi od pogodbe, spremeni v plačljivo opravljanje storitev za določeno obdobje, ki ga je mogoče podaljšati. Vendar ta odločba ne vsebuje informacij, ki bi kazale na to, da bi taka sprememba ali podaljšanje zadevne pogodbe povzročilo spremembo drugih pogojev te pogodbe.
- 44 V zvezi s tem je treba poudariti, da je v skladu s členom 6(1)(e) in členom 8(2) Direktive 2011/83 ena od bistvenih značilnosti pogodbe, sklenjene na daljavo, v smislu te direktive skupna cena storitev, ki so predmet te pogodbe.
- 45 V skladu s tem členom 6(1)(e) mora trgovec potrošniku pred sklenitvijo take pogodbe na jasen in razumljiv način zagotoviti informacijo o tej ceni. Kot je razvidno iz tega člena 8(2), če pogodba, sklenjena na daljavo, ki se sklene z elektronskimi sredstvi, potrošnika obvezuje k plačilu, trgovec potrošnika neposredno pred tem, ko ta odda naročilo, jasno in v vidni obliki obvesti o skupni ceni storitev, ki so predmet te pogodbe. V zadnjenavedeni določbi je natančneje določeno, da trgovec zagotovi, da potrošnik ob oddaji svojega naročila izrecno potrdi, da je z oddajo naročila povezana

obveznost plačila. Če je treba za oddajo naročila pritisniti na gumb ali aktivirati drugo podobno funkcijo, morata biti gumb oziroma podobna funkcija preprosto označena z besedami „naročilo z obveznostjo plačila“ ali z drugo ustrezno nedvoumno izjavo, s katero se pojasni, da je z oddajo naročila povezana obveznost plačila trgovcu. Če trgovec ne upošteva te zahteve, potrošnika pogodba ali naročilo ne zavezuje.

- 46 Pomen tega, da trgovec potrošniku posreduje izrecne informacije o ceni storitev, ki so predmet zadevne pogodbe, je Sodišče potrdilo v točkah od 25 do 30 sodbe z dne 7. aprila 2022, Fuhrmann-2 (C-249/21, EU:C:2022:269).
- 47 Glede na navedeno je treba ugotoviti, da je cilj pravice potrošnika, da odstopi od pogodbe, ki je sklenjena na daljavo in ki se nanaša na opravljanje storitev, izpolnjen, če ima ta potrošnik pred sklenitvijo te pogodbe jasno, razumljivo in izrecno informacijo o ceni storitev, zajetih v pogodbi, ki se zaračuna bodisi od trenutka sklenitve pogodbe bodisi od datuma po njej, kot je datum, ko se ista pogodba spremeni v plačljivo ali se podaljša za določeno obdobje.
- 48 Čeprav torej trgovec ob sklenitvi pogodbe, ki predvideva obdobje brezplačnega opravljanja storitev, potrošnika jasno, razumljivo in izrecno obvesti, da bo to opravljanje storitev postalo plačljivo po tem brezplačnem obdobju, in če potrošnik v tem obdobju ne odpove pogodbe ali odstopi od pogodbe, se pogodbeni pogoji, s katerimi je bil potrošnik seznanjen, ne spremenijo. V takem primeru cilj iz prejšnje točke ne upravičuje, da ima zadevni potrošnik ponovno pravico do odstopa od pogodbe po spremembi navedene pogodbe v plačljivo pogodbo. Poleg tega ta potrošnik prav tako ne more imeti take pravice do odstopa od pogodbe ob podaljšanju te plačljive pogodbe za določen čas.
- 49 V obravnavanem primeru mora predložitveno sodišče preveriti, ali je družba Sofatutor v skladu z Direktivo 2011/83 potrošnike jasno, razumljivo in izrecno seznanila glede skupne cene zadevnih storitev.
- 50 Po drugi strani pa, če ob sklenitvi zadevne pogodbe ni bilo pregledne obvestitve o taki informaciji, bi bila – ob predpostavki, da ta pogodba potrošnika zavezuje, kot je razvidno iz točke 45 te sodbe – razlika med informacijo, ki je bila dejansko sporočena o pogodbenih pogojih, in pogoji navedene pogodbe po brezplačnem poskusnem obdobju, kot je to iz postopka v glavni stvari, tako bistvena, da bi bilo treba po tej brezplačni poskusni dobi priznati novo pravico do odstopa od pogodbe v smislu člena 9(1) Direktive 2011/83.
- 51 Glede na vse zgornje preudarke je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 9(1) Direktive 2011/83 razlagati tako, da je pravica potrošnika do odstopa od pogodbe, sklenjene na daljavo, zagotovljena samo enkrat v zvezi s pogodbo, ki se nanaša na opravljanje storitev in za potrošnika določa začetno brezplačno obdobje, ki mu sledi, če potrošnik v tem obdobju ne odpove pogodbe ali odstopi od pogodbe, plačljivo obdobje, ki se, če ta pogodba ni bila odpovedana, samodejno podaljša za določeno obdobje, pod pogojem, da je trgovec ob sklenitvi navedene pogodbe na jasn, razumljiv in izrecen način obvestil potrošnika, da bo po navedenem začetnem brezplačnem obdobju to opravljanje storitev postalo plačljivo.

Stroški

- 52 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (sedmi senat) razsodilo:

Člen 9(1) Direktive 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o pravicah potrošnikov, spremembi Direktive Sveta 93/13/EGS in Direktive 1999/44/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Sveta 85/577/EGS in Direktive 97/7/ES Evropskega parlamenta in Sveta

je treba razlagati tako, da

je pravica potrošnika do odstopa od pogodbe, sklenjene na daljavo, zagotovljena samo enkrat v zvezi s pogodbo, ki se nanaša na opravljanje storitev in za potrošnika določa začetno brezplačno obdobje, ki mu sledi, če potrošnik v tem obdobju ne odpove pogodbi ali odstopi od pogodbe, plačljivo obdobje, ki se, če ta pogodba ni bila odpovedana, samodejno podaljša za določeno obdobje, pod pogojem, da je trgovec ob sklenitvi navedene pogodbe na jasn, razumljiv in izrecen način obvestil potrošnika, da bo po navedenem začetnem brezplačnem obdobju to opravljanje storitev postalo plačljivo.

Podpisi